

יגאא קורצאק קורצאק
اسرائيل تقرا كورنشاك

עזרת הילדים

יאנוש קורצ'אק, בתוך: קייטנות. כתבים כרך א', עמ' 203 - 202
תרגמו: יונת ואלכסנדר סנדר

עזרת הילדים הכרחית למחנך, בתנאי שהיא מלווה ביקורת מתמדת וערנית, וחילופים. רק באופן כזה ניתן למנוע את שררת העוזרים הצעירים. השלטון משחית! יש להסביר מתוך-מתוך שתורנות לא מקנה שום זכויותיתר, שיאי מעשה של כבוד בלבד.

את תורני ההגשה לשולחנות הייתי מחליף מדי יום, בגלל הנוהג המקובל שהתורן זוכה במנת-אוכל מוגדלת. הדבר הכביד על אס-הבית, אבל חשבתי אותו להכרחי.

היו תורנים לסידור מיטות, אחד לכל טוב, תורנים להגשת קערות לרחיצת ידיים, תורנים לאיסוף כלי-משחק, תורן להשגחה על כך שהמגבות תהיינה תלויות כראוי על מעקי המיטות.

היו תורנים לאיסוף שברי-זכוכית, כדי שהילדים לא יפצעו את רגליהם תוך ריצה.

נקל להכיר את הילדים בשעת ביצוען של הפעולות הזעירות, ולאודווקא בעיסוקיהם בבית-הספר: בלימודים נוטלים חלק הכישרון, הכנת התלמיד, המקרה. כאן אנחנו מגלים מיד את הילד המתלהב וההפכפך, האמביציוזי, המתגרה, הישר או הלא-הגון.

אם נתבונן היטב, בימים הראשונים, כיצד מתוודעים הילדים זה אל זה, ניווכח עד מהרה כי לכוחות החיוביים בקרב הילדים דרושה עזרה ותמיכה, ובראש ובראשונה הגנה ערה וזהירה מפני היחידים, או המעטים, שהשיטה הנקוטה בידך אינה נוחה להם.

אם מחובת השלטון להגן על הציבור מפני אלימות וניצול מצד יסודות מזיקים, הרי שמחובתו של המחנך להבטיח את הילדים מפני האגרופ, האיום והעלבון, להגן על קניינם הפרטי מפני גזילה (אם זה חלוק-אבן ואם זה מקלון), וכן על ארגונים (אם זה משחק בכדור ואם זה בניית בתים מחול).

לאחר שתיעשה העבודה הגדולה הזאת, אפשר יהיה להסתפק בהשגחה קלה שתמנע חריגות וסטיות.

את כל הזמן הנחסך תודות לעזרת הילדים, וחלק ניכר מן ההכוונות החינוכיות הרצויות, נוכל להקדיש ליחידים יוצאי-דופן, שאנחנו רוצים לטפל בהם באורח אינדיווידואלי, רוצים או נאלצים, מפני ערכם, או מפני הסכנה הטמונה בהם, או רק מפני שהם פשוט לא משתבצים בנורמה הממוצעת.

ויש לא רק ילדים יוצאי-דופן אלא גם מצבים יוצאי-דופן, הגוזלים מאיתנו הרבה זמן. ילד חלה פתאום; כבר שעת דמדומים הארבעה טרם חזרו מהיער; תלונה שרגמו קבצן באצטרובלים או אבנים; גניבה.

ככל שמספר הילדים רב, כך ירבה מספרם של אותם ילדים ואותם מצבים יוצאי-דופן. הכעס לא יועיל כאן כלום: זה מחוייב-המציאות. כל חוכמת הארגון טמונה בכך, שלמרות-זאת יתנהל הכל למישרין, שהדברים הפעוטים יסתדרו מאליהם, שתמיד תוכל לומר:

- תנהלו את העניינים בעצמכם, כי אני עסוק...

